

Prva elektronička registracija

U Agenciji za privredne registre (APR) 3. siječnja 2018. registriran je prvi poduzetnik u sustavu za podnošenje elektroničkih prijava. Registrirana je kompanija RAS LIFT iz Novih Banovaca koja se bavi montažom i servisiranjem liftova. Osnivač je na jednostavan i lak način popunio e-prijavu, potpisao je svojim e-potpisom, a naknadu za osnivanje platio elektronički platnom karticom. Odmah nakon podnošenja prijave na web-stranici APR-a objavljeno je rješenje o osnivanju, a sve je obavljeno bez obilaska šaltera, uz značajnu uštedu vremena i novca.

e-Plaćanje na portalu e-Uprava

Nova e-Usluga na državnom portalu e-Uprava e-Plaćanje administrativnih taksi, stekla je veliku popularnost u vrlo kratkom roku zbog brojnih pogodnosti – između ostalog i zbog mogućnosti korištenja različitih platnih kartica – Master kard, Visa, Maestro i domaće Dina kard platne kartice. Također, procedura *online* plaćanja je kratka, sigurna i vrlo jednostavna. Sve se obavlja u samo nekoliko koraka za manje od dvije minute. Kompletne upute za plaćanje platnim karticama su na stranici www.euprav.gov.rs

Sastanak informatičara iz sudova

Odsjek za e-Pravosuđe Ministarstva pravde organizirao je 22. prosinca 2017. skup informatičara iz osnovnih, viših i privrednih sudova u Osnovnom sudu u Paraćinu. Šef Odsjeka za e-Pravosuđe Mario Maletić prezentirao je rezultate i planove Ministarstva pravde za razvoj ICT infrastrukture i elektroničkih

servisa u cilju efikasnog rada sudstva. Dušan Kuzmanović iz MDTF-JSS-a predstavio je prednosti upotrebe elektroničkog potpisa. Rade Dragović iz Instituta za standarde i tehnologije prezentirao je rezultate IPA projekta Judicial Infrastructure Assessment. Predstavnici kompanija Microsoft i E-Smart govorili su o nastojanjima u području ICT-ja.

Srbija na indeksu inovacija

Deseto izdanje Globalnog indeksa inovacija koji prati rezultate u 127 zemalja širom svijeta pokazalo je da se Srbija u pogledu političkog okruženja, obrazovanja, infrastrukture, poslovanja i drugih indikatora nalazi na 62. mjestu, što predstavlja napredak za dva mjesta u odnosu na prošlu godinu. Na listi ispred Srbije su sve bivše zemlje SFRJ, osim BiH. Slovenija je 32., Hrvatska 41., Crna Gora 48., a Makedonija 61. dok je BiH na 86. poziciji. Ključni sektor koji bi unaprijedio sve ostale je IT pa bi njegov razvoj trebalo biti početna točka za unapređenje svih područja.

Digitalizacija kulturnog nasljeđa

Ministar trgovine, turizma i telekomunikacija Rasim Ljajić i predsjednik Srpske akademije nauka i umetnosti Vladimir Kostić potpisali su 26. prosinca 2017. protokol o suradnji za osnivanje Audiovizuelnog arhiva SANU u ci-

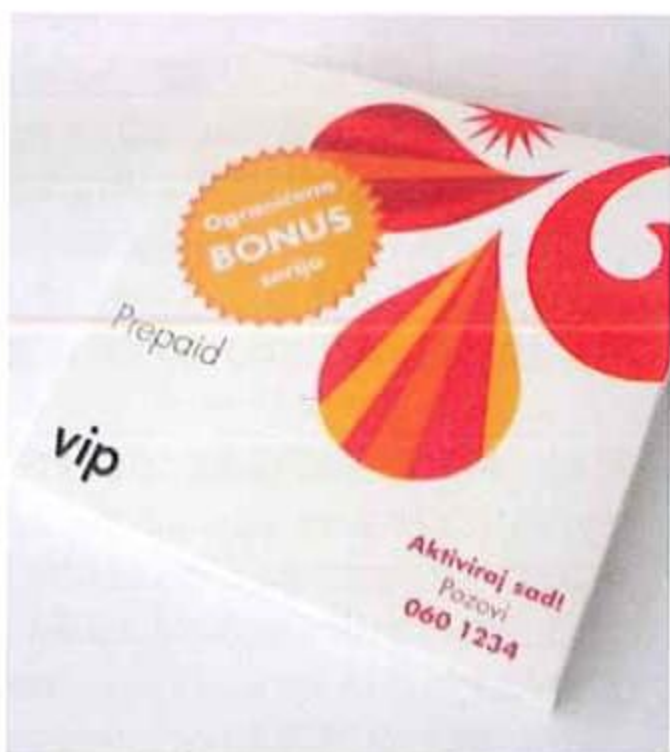
lju digitalizacije arhivske građe i Centra SANU za zaštitu privatnosti i sigurnosti u digitalnom prostoru. Kostić je najavio kako bi u prvoj polovici 2018. godine trebala završiti prva faza tog projekta.

Ideja je da taj centar s drugim centrima preraste u nacionalnu bazu za digitalizaciju znanstvene, kulturne, umjetničke i povijesne baštine - naveo je Kostić i rekao kad bi se sva povijesna građa Srbije iz svih arhiva u zemlji složila papir do papira, bila bi to papirnatu kolonu dugačka dvjesto kilometara od Beograda do Subotice. Zato ju je teško sačuvati ako se ne digitalizira.

Najbrža mreža u Srbiji

Regulatorna agencija za elektroničke komunikacije i poštanske usluge (RATEL) objavila je rezultate neovisnog testiranja u suradnji sa svjetski priznatom kompanijom Systemics PUB, koji pokazuju da Vip mobile ima najbržu mrežu u Srbiji.

Naime, usporedni prikazi ostvarenih prosječnih brzina prijenosa velikih količina podataka pokazuju da Vip mobile ima najbolje rezultate kako u naseljenim mjestima i velikim gradovima tako i na putnim pravcima.

Jutarnje IT vesti

Društvo za informatiku Srbije počelo je novu seriju programa koja je namijenjena predstavljanju najnovijih dostignuća u području informacijskih tehnologija. Tako će zainteresirani informatičari moći dopuniti svoja stručna znanja i dobivati nove stručne informacije. Na prvom skupu koji je održan 10. siječnja 2018. u Privrednoj komori Srbije održana su tri kratka predavanja: Miloš Marković (Microsoft) Windows 10 sve bolji i bolji; Đorđe Vulović (Cisco) Tehnologija kontejnera-virtualizacija softvera i Aleksandar Pavlović (Coming) Kako sam preživio napad kriptolokera.

Programiranje robota

Pomoćnica ministra za elektroničke komunikacije i poštanski promet u Ministarstvu trgovine, turizma i telekomunikacija, Irini Reljin sve-

čano je otvorila državni turnir u programiranju robota, First Lego League (FLL). Natjecanje održano pod sloganom Voda je živa (*Hydro Dynamics*), održano je 20. siječnja u Osnovnoj školi Ilija Birčanin u Zemun Polju. Učenici osnov-

nih i srednjih škola, 19 timova iz Srbije i jedan iz Makedonije, bavili su se temom vode i ponudili inovativna robotska rješenja problema vezanih uz vodu.

Timovi koji su ostvarili najbolje rezultate na FLL-u u Beogradu plasirali su se za natjecanje na Regionalnom Turniru Adria regije koje je održano u Celju 10. ožujka.

Tvornice budućnosti

Industrija 4.0 predstavlja integraciju suvremenih informacijskih sustava i tehnologija s fizičkom proizvodnjom i procesima, što omogućuje razvoj novih tržišta i modela. Kako bi kompanije bile konkurentne na tržištu i pratile dalje tokove razvoja, jedan od primarnih ciljeva je potpuna digitalizacija procesa.

Četvrta industrijska revolucija zahtijeva strateško planiranje kako bi se uspješno odgovorilo na sve predstojeće izazove. Kompanija Dassault Systèmes kroz softverski paket DELMIA nudi široku paletu rješenja koja mogu znatno pridonijeti rješavanju tih problema. Softverski paket DELMIA omogućuje digitalnu povezanost svih tvorničkih odjela i cjelokupnu tvorničku organizaciju podiže na višu razinu. Istodobno pridonosi razvoju svih sektora podjednako od razvoja proizvoda i inženjeringa do marketinga, prodaje i konačnog plasmana proizvoda na tržište. Automatizirani proces, umjetna inteligencija i *online* komunikacija stvaraju digitalno okruženje u kojemu je rezultat proizvod visoke kvalitete proizveden za najkraće moguće vrijeme uz maksimalnu uštedu resursa.

Ruska IT kompanija hoće u Srbiju

Ministar za inovacije i tehnološki razvoj Nenad Popović sastao se 19. siječnja 2018. s predstavnicima najveće ruske tehnološke IT kompanije Jandeks.

Ministar Popović poručuje da je za Srbiju dobra vijest što je taj ruski gigant zainteresiran za srpsko tržište. - Srpska vlada će snažno podržati svaku kompaniju koja želi investirati u IT i sektor inovacija jer to su pametna, visokotehnološka radna mjesta za naše mlade inženjere - rekao je

Popović. - Ono što je Google u svijetu, to je Jandeks u Rusiji. Dolazak takve kompanije u Srbiju uvelike bi pridonio razvoju naše inovacijske i IT zajednice. To bi našoj zemlji donijelo najmodernija tehnološka i inovacijska znanja današnjice - istaknuo je Popović.

Digitalizacija će trajati dva desetljeća

Svi arhivi Radio-televizije Srbije (RTS) koji sadrže više od 200.000 sati programa i audiodokumenata, bit će digitalizirani. Za digitalizaciju će se preko Ministarstva kulture i informisanja u 2018.

godini dodijeliti 200 milijuna dinara. RTS već radi na realizaciji vlastitim sredstvima, a proces digitalizacije će se odvijati u tri faze. Prva je okončana prošle godine, a za digitalizaciju i restauraciju dijela filmskog arhiva RTS je uložio 1.030.000 eura. Digitalizacija arhiva RTS trajat će dva desetljeća i bit će potrebno 4.260.000 eura.

Digitalna restauracija filma

Projekcija kulturnog ostvarenja crnog vala Kad budem mrtav i beo Živojina Pavlovića, koji je u okviru projekta Vip Kinoteka digitalno restauriran, održana je 31. siječnja 2018. u Jugoslovenskoj kinoteci. Nakon pola stoljeća od prvog prikazivanja taj film je predstavljen beogradskoj publici iste kvalitete slike i tona kao i davne 1967. godine, zahvaljujući suradnji kompanije Vip mobile i Jugoslovenske kinoteke. Zahvaljujući pionirskom projektu Vip Kinoteka deset najpoznatijih naslova domaće kinematografije među kojima su i djela Živojina Pavlovića, Gorana Markovića, Živka Nikolića i Srđana Karanovića, bit će digitalno restaurirani i dostupni domaćoj i inozemnoj publici.

Nastava informatike i programiranja

Učenici petog razreda uče programiranje po novom nastavnom programu od prošle, a šestoga od ove godine. Prošle je godine oko 800 nastavnika informatike iz cijele Srbije prošlo odgovarajuću obuku u organizaciji fondacije Petlja na čijem se interaktivnom portalu nalaze besplatni priručnici, praktikumi i zbirke. Web-stranica www.petlja.org dobila je priznanje časopisa PC Pressa kao najbolja u kategoriji obrazovanja i kultura za 2017. godinu. Petlja ima zapaženu ulogu u unapređivanju nastave iz informatike i njenu stranicu posjećuju mnogi učenici, nastavnici i roditelji.

Stop birokraciji

Predsjednica Vlade Republike Srbije Ana Brnabić prisustvovala je 30. siječnja 2018. u Zrenjaninu početku rada druge faze projekta Bebo, dobro došla na svijet, što je dio strategije razvoja elektroničke uprave i projekta Stop birokraciji čiji je cilj smanjenje birokratskih procedura. Brnabić je u bolnici Đorđe Joanović istaknula da jednostavnije i poboljšane procedure omogućuju državi da bude efikasan servis kreiran po mjeri građana i gospodarstva i dodala da je riječ o jednostavnoj i besplatnoj usluzi koja je namijenjena roditeljima tek rođenih beba.

Predsjednica je naglasila da prikupljanjem dokumenata, plaćanjem taksi i obilaskom šaltera roditelji izgube u prosjeku tri sata, što je zamijenjeno modernom elektroničkom uslugom.

Roditelji novorođenih beba u Zrenjaninu prijavljivat će se za roditeljski dodatak *online* već u rodilištu. Informacijski sustav e-Beba omogućuje upis djeteta u matičnu knjigu rođenih, prijavu prebivališta i zdravstvenog osiguranja elektroničkim putem – bez obilaska šaltera različitih institucija. Roditeljski dodatak na klik već je dostupan u Leskovcu, a uskoro bit će omogućen i u Loznici, Smederevu i Beogradu te do kraja godine i u ostalim lokalnim samoupravama.

Digitalni katastar

Predstavници Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i općinske uprave u Boru prisustvovali su početku procesa digitalizacije u Službi za katastar, što će omogućiti da sva dokumentacija koju građani budu podnosili Službi za katastar bude odmah digitalizirana i trajno čuvana. To je omogućeno zahvaljujući implementaciji novog dokument menadžment sustava. Službenici katastra pristupat će predmetu kroz informacijski sustav i radit će isključivo s digitalnom dokumentacijom, što će osigurati pouzdaniji, brži i efikasniji rad. Takav sustav sprečava gubitak dokumenata, osigurava kontrolu predmeta i rad službenika, evidentira sve postupke i osigurava da uvid u predmet mogu imati samo odgovorne osobe. Općina Bor je među prvima u Srbiji koja je uvela dokument menadžment sustav koji će biti implementiran kod svih službi za katastar nekretnina u Srbiji.

GIS Beoland

Na skupu Jutarnje IT vesti koji je održan 5. ožujka kompanija GDi predstavila je projekt GIS Beoland - stjecište informacija i javni servis .

ICT - najperspektivnija industrija

Srpska je vlada objavila da je izvoz informacijsko-komunikacijskih usluga u prošloj godini dostigao rekordnih 900 milijuna eura, što je za 21,5 posto više u odnosu na 2016. ICT sektor je najperspektivnija gospodarska grana i jedan od najvećih pokretača gospodarskog rasta. Nastavljen je pozitivan trend ubrzanog razvoja i promocije usluga ponajprije u području interneta i mobilnih tehnologija, razvoj aplikacija, kao i autsorsinga. Izvoz ICT usluga je bio veći od izvoza u tradicionalnim industrijskim granama.

Među najznačajnijim rezultatima Vlade u 2017. godini za unapređenje ICT sektora izdvaja se povećanje upisnih kvota na IT fakultetima za više od 20 posto te proširenje prostornih kapaciteta, kao i pokretanje izgradnje inovacijske infrastrukture u Nišu, Novom Sadu i Beogradu u što se ulaže oko 70 milijuna eura. U reformu obrazovanja informatika je uvedena kao obavezan predmet od petog razreda osnovnih škola, a 1750 škola povezano je na sigurnu akademsku internet mrežu. Vlada Srbije ove godine nastavlja s realizacijom 35 projekata koje je usvojio ministarski IT savjet kao prioritete i koji će pridonijeti daljem razvoju ICT industrije.

O realizaciji i primjeni projekta govorio je Vojkan Gajović, *product-solution* menadžer. Osnovno projektno rješenje je razvijeno u Beogradu primjenom *smart* tehnologije i s *open data* informacijskom osnovom i primjenjuje se u 11 vremenskih zona kod više desetina korisnika. Projektno rješenje podrazumijeva da korisnici imaju brz, efikasan i sveobuhvatan pristup podacima. Ranije su mogli samo vidjeti projekt a sada ga mogu pregledati sa svog računala i kopirati. U Beogradu je projekt iskorišten za radove na Brankovom mostu i javno nadmetanje u bloku 35 i Sremčici. Katastar podzemnih instalacija je implementiran i u Kikindi te Novom Sadu, a sada se realizira i u Beogradu. Sljedeći korak je razvoj 3D katastra.

Proglašeni pobjednici prvog NIS hakatona

Kompanija NIS je u suradnji s ICT Hubom u Beogradu organizirala prvi NIS hakaton pod nazivom Hakovanje benzinske stanice. Pobjednici su proglašeni u nedjelju 4. ožujka nakon dvodnevnog natjecanja. Među deset ekipa koje

su se nadmetale u finalu nagrađena su najbolja tri rješenja koja NIS potrošačima nude bolje korisničko iskustvo zahvaljujući unaprijeđenom programu lojalnosti *S nama na putu*, još bržoj usluzi za one koji su stalno u žurbi, odnosno veće benefite za korisnike NIS agro kartice.

NIS je za pobjednike osigurao novčani nagradni fond od 5000 eura, a svi sudionici su tijekom dvodnevnog trajanja prvog NIS hakatona imali vrhunske uvjete za rad na svojim softverskim rješenjima, uz značajnu mentorsku podršku predstavnika kompanije i ICT Huba.

Generalna proba budućnosti

Društvo za informatiku Srbije i Dom omladine Beograda organizirali su 15. ožujka tribinu Generalna proba budućnosti. Cilj je bio otkriti kako će se sadašnji i budući znanstveno-tehnološki razvoj odraziti na život čovjeka i hoće li ga ugroziti. Razgovaralo se o potrebi da se realno sagledaju ne samo pozitivni već i negativni efekti pojedinih visokih tehnologija – hoće li umjetna inteligencija ugroziti prirodnu, hoće li se roboti sami reproducirati, o neželjenim efektima primjene proširene realnosti, o ugrožavanju privatnosti, digitalnoj ovisnosti kao novoj bolesti, kako upravljati razvojem i primjenom visokih tehnologija... Gotovo sve teme bile su ilustrirane odgovarajućim videoprilozima.

U publici je bilo oko dvjesto ljudi i neki od njih su se uključili sa svojim komentarima. Potvrdilo se – sadašnji trenutak stvarno je generalna proba budućnosti. ■